

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Robert Stefanicki

w sprawie z powództwa J. U.
przeciwko Zespołowi Szkolno-Przedszkolnemu Nr [...] w K.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 18 lutego 2025 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie
z dnia 22 stycznia 2024 r., sygn. akt VII Pa 43/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.
[SOP]

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z dnia 22 stycznia 2024 r. oddalił apelację pozwanego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego Nr [...] w K. wniesioną od wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie z 19 stycznia 2023 r. przywracającego powoda J.U. do pracy u strony pozwanej na poprzednich warunkach pracy i płacy oraz umarzającego postępowanie w zakresie żądania zapłaty wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy.

W wywiedzionej od powyższego wyroku skardze kasacyjnej pozwany zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w całości. W podstawach skargi podniósł zarzut

naruszenia prawa materialnego polegający na błędnej wykładni i niewłaściwym zastosowaniu:

- art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela przez przyjęcie, iż powód posiada odpowiednie przygotowanie pedagogiczne do pracy w charakterze nauczyciela w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr [...] w K., w skład którego wchodzi Przedszkole oraz Szkoła Podstawowa;

- § 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 1264) stosowanego w zw. z § 27 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1289 z późn. zm.);

- art. 83 Konstytucji przez przyjęcie, iż § 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli „w zakresie, w jakim definiuje pojęcie „przygotowanie pedagogiczne”, jest niezgodny z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela oraz art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”;

- § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli stosowanego w zw. z § 27 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli przez przyjęcie, iż powód legitymuje się kwalifikacjami do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego;

- art. 10 ust. 5 pkt 5 Karty Nauczyciela przez przyjęcie, iż powód posiada kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr [...] w K.;

- art. 26 ust. 2 Karty Nauczyciela przez przyjęcie, iż pozwany nie miał podstaw prawnych do jego zastosowania wobec powoda, a zatem przez przyjęcie, iż nie istniały przesłanki do stwierdzenia wygaśnięcia stosunku pracy powoda;

- art. 26 ust. 1 pkt 5 Karty Nauczyciela przez przyjęcie, iż przepis ten nie ma zastosowania względem powoda.

Ponadto skarżący podniósł zarzut naruszenia przepisów postępowania mających istotny wpływ na wynik sprawy, to jest: art. 327 § 1¹ pkt 1 k.p.c., a także art. 386 § 1 k.p.c. przez nieuwzględnienie apelacji pozwanego.

Wobec przedstawionych zarzutów pozwany wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Krakowie, ewentualnie wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy przez uwzględnienie apelacji pozwanego. Ponadto wniósł o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego i uprzedniego postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, o których zasądzenie pozwany wnosił.

Skarżący sformułował wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jako oczywiście uzasadnionej, albowiem wyrok Sądu drugiej instancji z brakiem uzasadnienia został wydany w oparciu o błędną interpretację wskazanych w pkt II skargi przepisów prawa skutkujących przyjęciem, iż powód posiada odpowiednie przygotowanie pedagogiczne do pracy u pozwanego, a także posiada kwalifikacje do prowadzenia zajęć z WFu, a co za tym idzie przyjęcie, iż pozwany nie miał podstaw prawnych do stwierdzenia wygaśnięcia stosunku pracy powoda u pozwanego.

Uzasadnienie skargi kasacyjnej zostało sporządzone łącznie jako „uzasadnienie podstaw kasacyjnych, uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz wniosku kasacyjnego”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej, ewentualnie o jej oddalenie; nieuwzględniono w niej wniosku o koszty sądowe.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej, jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) oraz obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, konstrukcyjne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2024 r., II USK 212/24, LEX nr 3817364).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, rozumianego jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (postanowienia Sądu Najwyższego z: 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494; 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; 7 lutego 2024 r., II USK 490/22, LEX nr 3668542) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (orzeczenie Sądu Najwyższego z 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963, nr 11, poz. 286; postanowienie Sądu Najwyższego z 26 listopada 2024 r., III USK 176/24, LEX nr 3791536).

Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, to jest podlegającą uwzględnieniu (postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777; 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695; 7 lutego 2024 r., II USK 490/22, LEX nr 3668542). W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą, w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie, przy uwzględnieniu, że „oczywistość” skargi to jej zasadność ewidentna, niewątpliwa, możliwa do stwierdzenia bez głębszej analizy, łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638; 26 lutego 2016 r., V CSK 518/15, LEX nr 2015640; 16 marca 2021 r., IV CSK 579/20, LEX nr 3159936; 14 listopada 2023 r., I PSK 13/23, LEX nr 3624388).

Strona pozwana nie spełniła opisanych oczekiwań co do wymagań konstrukcyjnych skargi kasacyjnej. Przede wszystkim nie wskazała, jaki przepis

został w sposób oczywisty naruszony przez Sąd drugiej instancji, a jak wywieziono wyżej, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdy w sprawie doszło do kwalifikowanego, oczywistego naruszenia przepisu prawa - jasnego i jednoznacznego, którego wykładnia i stosowanie nie budzi żadnych wątpliwości. Stawiając zaś tezę o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, jej autor podniósł, że skarga kasacyjna zasługuje na przyjęcie do rozpoznania „albowiem wyrok Sądu drugiej instancji został wydany w oparciu o błędną interpretację wskazanych w podstawach skargi przepisów prawa skutkujących przyjęciem, iż powód posiada odpowiednie przygotowanie pedagogiczne do pracy u pozwanego, a także posiada kwalifikacje do prowadzenia zajęć z WFu, a co za tym idzie przyjęcie, iż pozwany nie miał podstaw prawnych do stwierdzenia wygaśnięcia stosunku pracy powoda u pozwanego. Nie określił zatem, który przepis w jego opinii Sąd drugiej instancji naruszył w sposób rażący, odesłał bowiem w jego poszukiwaniach do podstaw skargi. Skarżący nie przedstawił również głębszego uzasadnienia i analizy prowadzącej do wyводу prawnego uzasadniającego tezę o kwalifikowanym naruszeniu przez Sąd Okręgowy przepisów prawa. Za taką analizę nie można uznać powołanie się przez skarżącego na wspólne uzasadnienie sporządzone dla podstaw kasacyjnych, wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz wniosku kasacyjnego. Argumentów za istnieniem powołanej okoliczności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania należałoby zatem poszukiwać w innych elementach konstrukcyjnych skargi, to jest w podstawach kasacyjnych i ich uzasadnieniu. Nie jest to jednak rolą Sądu Najwyższego na etapie badania kryteriów przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Konstrukcyjne wymaganie skargi kasacyjnej przedstawienia uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest spełnione jedynie wtedy, gdy skarżący w - odrębnym od uzasadnienia podstaw kasacyjnych - wywodzie prawnym wykaże, że w sprawie występuje jedna z przesłanek przedsądu przewidzianych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające

przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 czerwca 2019 r., II UK 255/18, LEX nr 2688935; 20 października 2016 r., I PK 59/16, LEX nr 2160130; 10 marca 2016 r., II CSK 10/16, LEX nr 2009500; 26 lutego 2016 r., V CSK 518/15, LEX nr 2015640; 24 września 2015 r., II PK 27/15, LEX nr 2019527; 24 sierpnia 2023 r., II USK 87/23, LEX nr 3598961; 6 sierpnia 2024 r., I PSK 2/24, LEX nr 3746311). W szczególności rolą Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym nie jest wyręczenie strony reprezentowanej w procesie przez profesjonalnego pełnomocnika we wskazaniu (doprecyzowywaniu) treści przepisów prawnych postulowanych zagadnień prawnych (postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 czerwca 2019 r., II UK 255/18, LEX nr 2688935; 14 września 2022 r., II USK 693/21, LEX nr 3486947; 3 lipca 2024 r., III PSK 126/23, LEX nr 3732398).

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji postanowienia.

(J.K.)

[r.g.]